

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK**

Broj: 02-24-5-120/15

Datum: 16.01.2015. godine

**OPĆINSKO VIJEĆE
-ovdje-**

**PREDMET: Informacija o stanju u poljoprivredi i
realizaciji Programa novčanih poticaja u 2014. godini**

Prema katastarskim podacima, od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta na području općine Tešanj prema kategoriji korištenja, oranice zauzimaju 7815 ha, voćnjaci 728 ha, livade 777 ha i pašnjaci 568 ha. Raspoložive poljoprivredne površine predstavljaju značajan potencijal za razvoj poljoprivredne proizvodnje. Od 2006. godine izdvajaju se određena sredstva u budžetu Općine Tešanj kao grant za razvoj poljoprivrede i shodno tome svake godine donosi se Program novčanih podsticaja za unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje na području općine Tešanj. Programom se propisuju uslovi i način ostvarivanja novčanih podrški, a na osnovu izvještaja komisija i izvršenog obračuna odobrenih sredstava za poticaje, u decembru mjesecu se vrši isplata na žiro-račune korisnika. O realizaciji Programa i utrošku novčanih sredstva dostavlja se informacija Općinskom vijeću.

Stanje u poljoprivredi

Na području naše općine zastupljeni su različiti vidovi poljoprivredne proizvodnje a posebno stočarska, voćarska, ratarska i plastenička proizvodnja.

U stočarskoj proizvodnji najznačajnija grana je govedarstvo, u kojoj je i dalje posebno razvijena proizvodnja mlijeka, kojom se bavi i najveći broj gazdinstava. Većina porodičnih gazdinstava uzgaja od 3-6 muznih krava, manji broj ih ima 7-10 grla, dok 10 i više muznih krava ima cca 15 gazdinstava. Otkup mlijeka od proizvođača vrši mljekara „Saraj Milk“ Maglaj, „ZIM“ Zenica, „IMMER“ Gradačac i mljekara „Meglle“ Bihać. Na području naše općine su aktivne dvije poljoprivredne zadruge i to Poljoprivredna zadruga „ Kapi života“, koja po osnovu ugovora o otkupu mlijeka, za mljekaru „Meglle“ vrši otkup mlijeka od poljoprivrednih gazdinstava sa područja naše općine i OPZ „Zlatna kap“, vrši otkup i preradu mlijeka te proizvodnju raznih vrsta sireva, dnevno preradi 1500 litara mlijeka i danas broji preko 100 kooperanata. Za prikupljanje i skladištenje mlijeka obezbjeđeno je 37 laktofriza u više mjesnih sredina, a od toga 20 za mljekaru „Meglle“, 9 za mljekaru „Immer“, po 1 laktofriz imaju Maglajska i Zenička mljekara i 6 laktofriza posjeduje Zlatna kap.

Značajna proizvodnja mlijeka i junećeg mesa ostvarena je na zakupljenom zemljištu, na lokalitetu „Ljeskovac“, gdje je na farmi u uzgoju 85 grla a od toga 44 muzne krave. Da je najrazvijenija proizvodnja mlijeka govori i podatak da cca 900 gazdinstava ima sklopljen ugovor o otkupu mlijeka, od čega ih cca 450 ostvaruje federalnu premiju na mlijeko. Proizvodnju mlijeka i dalje karakteriše relativno nizak nivo proizvodnje mlijeka po grlu što zahtijeva daljnja ulaganja u ovu oblast. Značajniju proizvodnju goveđeg mesa pored farme Ljeskovac, ostvaruje firma „Has komerc2“ koja u Jevadžijama posjeduje farmu za tov junadi kapaciteta 200 grla u tovu.

U peradarskoj proizvodnji, prvenstveno zahvaljujući registriranim preduzećima za otkup i preradu brojlerskog mesa, te uvođenju novčanog poticaja za tov pilića u općinski Program u prošloj godini, zabilježen je značajan porast u ovoj oblasti tako da danas osam proizvođača ima registrovanu

poljoprivrednu djelatnost-farme za tov pilića. Na području općine Tešanj doo "Madi" vrši otkup i preradu mesa brojlera, dok preduzeće d.o.o. „Agrobis“ Jablanica se bavi uzgojem i ugovornom prodajom tovnih pilića. Uzgojem peradi i proizvodnjom konzumnih jaja se bavi d.o.o „Ekofarm“ Šije i Ćorić Meho iz Orašje Planja.

O zdravstvenom stanju stočnog fonda brinu se tri privatne veterinarske stanice, d.o.o.“Veterinarska stanica“ Tešanj, d.o.o.“MI-VET“ Tešanj i d.o.o.“UNI-VET“ Jelah.

U voćarskoj proizvodnji koja je doživjela ekspanziju u poslijeratnom periodu kroz zasnivanje intenzivnih voćjaka i dalje problem predstavlja nedostatak hladnjače za skladištenje i čuvanje voća i prerađivačkih kapaciteta, tako da proizvođači svoje proizvode uglavnom plasiraju na tržište prodajom putem pijaca, za potrošnju u svježem stanju ili za preradu.

U jesen 2014. godine značajna su ulaganja u zasnivanje zasada jagodičastog voća, odnosno maline. Putem Agencije za razvoj realizovan je projekat zasnivanja zasada maline tako da su 44 gazdinstva zasnivala zasade ukupne površine 8,8 hektara, a planirano je uključivaje novih gazdinstava u navedeni projekat i podizanje zasada maline. Pored zasada maline zasnovanih putem Agencije, gazdinstva su i individualno podizala zasade i zasnovano je cca 3 ha novih zasada maline.

Na području Medakova podignut je zasad aronije površine 2 ha.

U ratarskoj proizvodnji, od žitarica najveće sjetvene površine su pod kukuruzom i pšenicom, dok od povrtlarskih kultura krompir, kupus, luk i drugo povrće a 30 gazdinstava je u saradnji sa ZZ „Gračanka“ imalo zasnovanu proizvodnju kornišona na površini cca 3,5 ha. Zadruga planira u ovoj godini povećati proizvodnju kornišona na području naše općine.

Značajnije bavljenje proizvodnjom povrća na otvorenom je uglavnom ograničeno zbog usitnjenih posjeda, nemogućnosti primjene mehanizacije i nedostatka sistema za navodnjavanje.

Povećana je ukupa **površina pod plastenicima** i trenutno pet proizvođača ima registrovanu poljoprivrednu djelatnost-proizvodnja u plastenicima. Gazdinstva koja se bave plateničkom proizvodnjom uglavnom su tržišno orjentisana i najveći broj ih posjeduje platenike površine od 250-1000 m². Platenike površine od 1000-3000 m² posjeduje devet gazdinstava dok jedno gazdinstvo posjeduje platenike površine 5000 m².

U oblasti biljne proizvodnje treba istaći d.o.o.“BIOŠAMP“, firma za proizvodnju i preradu šampinjona i bukovača i Udruženje žena “Ruka“ koje razvija žensko poduzetništvo kroz uzgoj ljekovitog bilja na cca 20 dunuma i vrši dalji termički tretman kroz vlastitu sušaru, a što je od ove godine uvršteno u podsticaje kroz proizvodnju na otvorenom.

Na području općine Tešanj prisutni su i drugi vidovi poljoprivedne proizvodnje, kao što su uzgoj pčela i proizvodnja meda, ovčarstvo, i dr. a odlika za sve oblasti poljoprivredne proizvodnje je da na gazdinstvu uglavnom rade članovi domaćinstva, veoma mali broj angažuje sezonsku radnu snagu. Informacijom se nastojalo obuhvatiti proizvodnje kojima se bavi najveći broj poljoprivrednih gazdinstava i od istih ostvaruju prihode za sebe i članove svog domaćinstva.

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i clijenata

Kako je Zakonom o poljoprivredi propisano da sva fizička i pravna lica koja žele aplicirati na poticaj moraju biti upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar clijenata prema mjestu prebivališta odnosno sjedišta, koji vodi općinska služba nadležna za poslove poljoprivrede, u elektronskoj bazi, do kraja prošle godine u registar je upisano **1510** gazdinstava sa ukupno upisanih 2531 članom koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom.

Realizacija Programa novčanih poticaja poljoprivrednoj proizvodnji u 2014.godini

Nakon usvajanja Programa novčanih poticaja primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji od strane općinskog vijeća, Služba za finansije, privredu, komunalne i inspeksijske poslove putem sredstava

informisanja obaviještava poljoprivrednike o poticajnim mjerama poljoprivrednoj proizvodnji, kao i kriterijima koji moraju biti ispunjeni da bi poticajna sredstva bila odobrena. Pravo na podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na poticajna sredstva imala su sva poljoprivredna gazdinstva koja žive i ostvaruju poljoprivrednu proizvodnju na području općine Tešanj. U 2014. godini za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji izdvojena su budžetska sredstva u iznosu od 300.000 KM. Maksimalan iznos sredstava koje je moglo ostvariti jedno gazdinstvo po osnovu jednog ili više vidova proizvodnje iznosio je 2.000 KM.

U periodu od maja do novembra mjeseca zaprimljeno je 554 zahtjeva za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji od 491 gazdinstava, od toga 397 zahtjeva za animalnu i 138 zahtjeva za biljnu proizvodnju. Od ukupno zaprimljenih zahtjeva, 512 zahtjeva je pozitivno riješeno a 19 zahtjeva je odbijeno jer nisu ispunjavali sve potrebne kriterije a o razlozima odbijanja podnosioci zahtjeva su pismeno obaviješteni.

U oblasti animalne proizvodnje najveći broj zahtjeva se odnosio **na podršku proizvodnji mlijeka**, a u oblasti biljne proizvodnje **na podršku proizvodnji u plastenicima**. Utvrđivanje ispunjenosti kriterija i činjeničnog stanja na terenu vršile su stručne komisije, koje su po završetku rada na terenu sačinile izvještaje, na osnovu kojih je vršen obračun ostvarenog iznosa, sačinjeni spiskovi i isplata **294.275,20 KM** je počela 27.12.2014.godine putem banaka na žiro račune korisnika.

Obzirom da je potrebnii iznos sredstava prelazio iznos raspoloživih sredstava za poticaj, kod obračuna je u skladu sa Programom, primjenjen koeficijent umanjenja 0,82.

Posmatrajući obim proizvodnje, prikazan u tabelarnom prilogu ove Informacije, možemo konstatovati da je u odnosu na prethodnu godinu u oblasti animalne proizvodnje primjetan pad obima proizvodnje u pčelarstvu dok je u oblasti biljne proizvodnje do pada došlo u oblasti proizvodnje pšenice.

Pored podrške primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ove godine putem zadruge „Kapi života“ realizovan je izbor naj-voćnjaka, stočnog grla-farme i platenika, za što su izdvojena sredstva u iznosu od 3.750,00 KM. Najuspješnijim su uz novčane nagrade uručene i zahvalnice. Ovaj drugi po redu izbor najuspješnijih poljoprivrednika izvršila je stručna komisija, po isteku javnog poziva za prijavu gazdinstava. Obzirom na iskazano zadovoljstvo i pohvale od strane ne samo nagrađenih već i ostalih poljoprivrednika, plan je da se i narednih godina unapređuje i realizira ova aktivnost kojom se na određeni način potiču proizvođači da unapređenje i modernizaciju svojih gazdinstva.

Obzirom da se od 2006. godine iz budžeta Općine Tešanj izdvajaju sredstva za razvoj poljoprivrede koja se utroše shodno Programu novčanih poticaja primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji koji se donosi za svaku godinu, urađena je Analiza učinka općinskih poticaja na razvoj poljoprivrede. Do sada su za poticaj proizvodnji utrošena sredstva u iznosu od 2.260.024 KM, a godišnje se obradi u prosjeku 500 zahtjeva.

Nadamo se da će i u ovoj godini izdvajanje budžetskih sredstava za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji kao i prethodnih godina, dati značajnu podršku poljoprivrednim gazdinstvima da jačaju svoje proizvodne kapacitete i da kroz ostvarenu proizvodnju obezbijede prihode za članove domaćinstva.

PRIOLOG:

- 1.Pregled korištenja poticajnih sredstava u 2013 i 2014 godini
- 2.Spisak korisnika sa iznosima poticaja
- 3.Tabelarni pregled analize učinka općinskih poticaja

OBRADIVAČ

Služba za finansije, privredu,
komunalne i inspeksijske poslove
Hamzaliya Hojkurić dipl.ecc.

OPĆINSKI NAČELNIK

Mr. Sc. Suad Huskić, profesor

Tabela 1: KORIŠTENJE PODSTICAJNIH SREDSTAVA U 2013. i 2014. GODINI

	Namjena poticajnih sredstava	REALIZOVANO 2013		REALIZOVANO 2014	
		Obim	Sredstava KM	Obim	Sredstava KM
1.	Proizvodnja na otvorenom	130 dunuma	11.220,00	168 dunuma	13.817,00
2.	Plastenička proizvodnja	31.600 m ²	41.380,00	32.204 m ²	43.317,74
3.	Proizvodnja pšenice	66,7 ha	18.920,00	43,3 ha	10.561,00
4.	Proizvodnja povrća za otkup	92.000 kg	14.240,00	116.131 kg	16.488,00
5.	Proizvodnja voća za otkup	36.900 kg	5170	68.787 kg	6.894,13
6.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	1291 grlo	153.982,00	1443 grla	161.183,00
7.	Tov junadi	231 grlo	17940	218 grla	17.441,00
8.	Pčelarstvo	2076 košnica	16.684,00	1731 košnica	14.193,00
9.	Tov pilića-brojlera	80.000 grla	7.060,00	126.590 grla	10.380,33

Ukupno	286.596,00 KM	Ukupno	294.275,20 KM
Korisnika	460	Korisnika	491